

Инсон ва қонун

www.hudud24.uz

2021 йил 8 июнь
сешанба
№ 23 (1279)

www.hudud24.uz
insonvaqonun@adliya.uz
fb.com/hudud24official/
t.me/hudud24official/

Фуқаролар атроф табиий муҳитга эҳтиёткорона муносабатда бўлишга мажбурдирлар.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 50-модда

СОЛИҚ ҲАҚМИ ЁКИ СУД? 3-БЕТ

ШИФОХОНАДАГИ ЎФИРЛИК ЎША КУНИЁҚ ФОШ ЭТИЛДИ 8-БЕТ

БИР вақтлар инсон ёвуз ва йиртқич ҳайвонлардан қўрқарди, унинг яқинига ҳам йўламасди. Бугун эса... Бугун ана шу йиртқич ҳайвонлар ҳам одамзоддан қўрқадиган, ундан қочадиган бўлиб қолди. Бу инсон ўз қиёфасини йўқотаётганлиги тўғрисидаги нақадар ачиқ ва қўрқинчли ҳақиқат.

Биз ҳатто чумолига ҳам озор бериш мумкин эмас, деган ақида билан улғайганмиз. Болалигимизда Аллоҳнинг муқаддас китобини ўқи-маган бўлсак-да, унда зикр этилган марҳаматларни қалбимиз билан ҳис этганмиз. Кейинчалик англадикки, инсоннинг бошига тушган барча фалокатларга унинг ўзи, қилмишлари сабабчи.

Қуръони каримда барча жонзотлар инсонлар каби “уммат” эканлиги таъкидланади. Айнан шу таъкид инсонни ўзи каби уммат бўлган барча жонлиларга нисбатан меҳрибон бўлишга ундайди. Бу хусусда Аллоҳ таоло шундай марҳамат қилади:

“Ер юзидаги юрувчи ҳар бир жонзот ва икки қаноти ила учувчи қуш борки, ҳаммаси сиз каби умматлардир”.

(Анъом сураси, 38-оят).

Ислолда ҳайвонот олами-га ҳеч қандай зарар етказиш мумкин эмаслиги қатъий таъкидланади. Ҳадисда айти-лишчи, Набий алайҳиссалом олдиларидан юзига тамға босилган эшак олиб ўтилди. Шунда У Зот “Менинг ҳай-вонлар юзига тамға босган ва уларнинг юзига урганларни лаънатлаганим сизларга етмаган эдимми? дедилар. Нақадар адолатли фикр. Бугун инсоният адолат мезонларини унутиб қўйгани, шафқат чегараларидан узоқлашгани, албатта, кишини чўқур ўйлан-тиради.

Борлиқни бахт билан тўлдириб учаётган гўзал мавжудотлар — ноёб қушларни отиб ҳузур қиладиган, уларни истеъмол қилишдан завқланадиган кимсаларнинг томоғига бир куни тош тикилиши аниқ! Отиб ўлдирилган жонзотларнинг ҳисобини ҳеч ким сўрамайди, деб ўйлай-диганлар қаттиқ янглишади. Виждонимиз йўқдир, аммо қонунларимиз бор-ку. Ёки уларнинг ҳам кучи етмайди?

ТАБИАТГА ҲАМ АДОЛАТ КЕРАК!

5-БЕТ

Ҳоким эътиборига!

ОБОД БЎЛМАГАН

“ОБОД” ҚИШЛОҚ

ёхуд

қоғоздаги найранглар

қачонгача?

4-БЕТ

ҲУКМ: ФУҚАРО... БЕШ ЙИЛ МУДДАТГА ОЗОДЛИКДАН МАҲРУМ ЭТИЛСИН!

НЕГА? Нега у беш йил умрини панжара ортида ўтказиши керак? Нега у беш йил яқинлар дийдоридан, фарзандлар меҳридан мосуво бўлиши керак? Иссиқ жон оила-аъзоларининг, қариндош-уруғнинг яхши-ёмон кунлари-чи? Уларда унинг ўрни билинмайдими?...

8-БЕТ

ТЎЁНА ОРТИДА ҲАМ ПОРА БОР

3-БЕТ

Сайлов — 2021

САЙЛОВ бу давлатнинг энг муҳим сиёсий жараёнларидан бири бўлиб, унда одамлар ўзининг хоҳиш-иродасига бўйсунган ҳолда ўз вакилини сайлайди. Ушбу вакиллар Президент ҳамда депутатлардир.

ШИКОЯТЛАР ФАҚАТ СУДЛАР ТОМОНИДАН КЎРИБ ЧИҚИЛАДИ

Жорий йил октябрь ойида мамлакатимизда Президент сайлови бўлиб ўтди. Президентликка сайлов давлатимизда илк мартаба янги Сайлов кодексига мувофиқ ўтказилди.

Сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш оқчилик ва шаффофлик тамойилларига таянган ҳолда ўтказилиши зарур. Шу сабабли, 2021 йил 31 майда "Ўзбекистон Республикасининг Сайлов кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонун қабул қилинди.

Қонун билан Сайлов кодексининг бир қатор моддаларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Унга кўра, номзод кўрсатган сиёсий партиялар органлари, номзодлар, ишончли вакиллар, қузатувчилар ва сайловчилар сайлов комиссияларининг қарорлари устидан ушбу қарорлар қабул қилинганидан кейин беш кун ичида судга шикоят қилиши мумкин. Илгари бу каби шикоятлар судлар билан бир қаторда юқори туровчи сайлов комиссияларига ҳам берилиши мумкин эди.

Амалдаги Сайлов кодексида округ сайлов комиссиясига бир қатор муҳим вазифалар юклатилганлиги, шунингдек, унинг аъзолари 6-8 нафардан иборат таркибда тузилиши белгиланган эди. Аъзолар сонининг камлиги мазкур кўлами кенг вазифаларнинг ижросини самарали тарзда таъминлашга гав бўлиши мумкин эди. Шунинг учун Қонун билан Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови ўтказиш бўйича округ сайлов комиссияси 8-18 нафар аъзодан иборат таркибда тузилиши белгиланди.

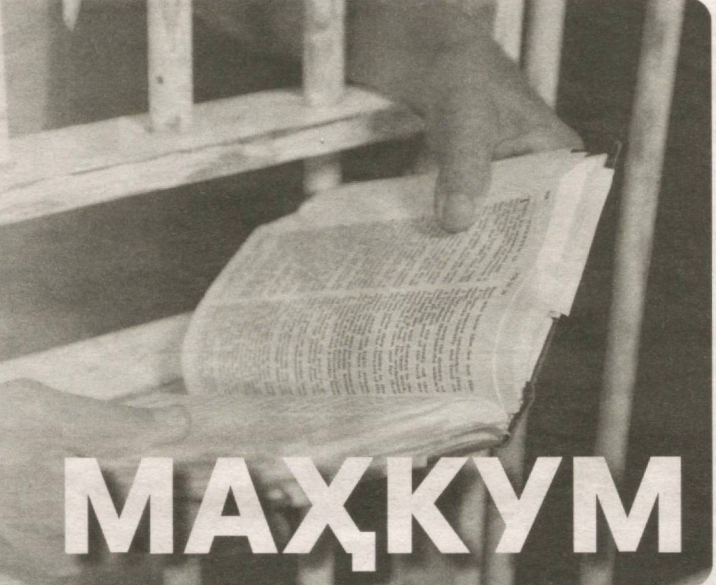
Шу билан бирга, сайловга номзоди қўйилган ҳар бир шахс сайловчилар билан учрашувлар ўтказишда, сайловдаги тартиб-таътибларини ташкил этишда бюрократик тўсиқларга учраши ортидан сайловчиларнинг номзодлар фаолиятдан беҳабар бўлишига олиб келади. Бу каби тўсиқларни бартараф этиш мақсадида, Қонун билан Сайлов кодексига қўшимча киритилди. Унга мувофиқ, сайловчилар билан учрашувлар каби оммавий тадбирлар уларнинг ўтказилиш жойи ва вақти ҳақида тегишли туман (шаҳар) ҳокимликлари камиди 3 кун олдин ёзма равишда хабардор қилинган ҳолда ўтказилади. Бунда ушбу оммавий тадбирларни ўтказиш учун рухсатнома талаб қилинмайди.

Бундан ташқари, эндиликда сайлов бюллетенига номзоднинг эгаллаб турган лавозими (машғулотининг тури), иш жойи киритилмайди, шунингдек, сайловда сиёсий партия ёки номзодларни қўллаб-қувватлаб имзо қўйишда фуқаролар паспорти ёки идентификация ID-картасининг серияси ва тартиб рақамини кўрсатиши мумкинлиги белгиланди.

Хулоса қилиб айтганда, мазкур Қонуннинг қабул қилиниши Ўзбекистоннинг миллий сайлов қонунчилиги аниқлаш тақомиллаштирилишига, сайлов жараёнларининг шаффоф, очиқ ва ошқора ўтказилишига замин яратди.

Лобар РОЗИМОВА,
"Адолат" миллий ҳуқуқий ахборот
маркази масъул ходими

ЖИНОЙИ жазога ҳукм қилинган шахсларда қонунга итоаткорлик, жамиятда юриш-туриш қоидаларига ҳурмат муносабатини шакллантиришда уларга таълим олиш ва касб-ҳунар ўрганишга кўмаклашиш муҳим омил ҳисобланади. Шу боис кейинги йилларда суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилиш, жиноят ва жиноят-процессуал қонунчиликни тақомиллаштириш жараёнида бунга алоҳида аҳамият берилмоқда. Хусусан, Президентимизнинг 2019 йил 29 январдаги "Озодликдан маҳрум этилган шахсларни меҳнат билан бандлигини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 16 апрелдаги "Озодликдан маҳрум этилган шахслар учун умумий таълим ва касб-ҳунарга ўқитиш тизимини тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарориди бу йўналишда амалга оширилиши зарур бўлган долзарб вазифалар белгилаб берилди.

МАҲҲУМ ВА ТАЪЛИМ

Жумладан, Тошкент вилояти ИИБ Пробация ва жазоларни ижро этиш бўлими Тарбия колониясининг 5-мактаби Зангиота тумани 35-мактаби билан бирлаштирилди. Пробация ва жазоларни ижро этиш бўлими Тарбия колониясида мазкур мактабнинг филиали ташкил этилди. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Касб-ҳунар таълими марказининг жазони ижро этиш муассасалари худудидидаги 4 та касб-ҳунар таълими муассасалари Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги тасарруфига ўтказилиб, касб-ҳунарга ўргатиш марказларига айлантирилди.

Ўтган қисқа даврда озодликдан маҳрум этиш жазосига ҳукм қилинган шахсларнинг умумий ўрта таълим олиши учун олтига жазони ижро этиш муассасаларида умумтаълим муассасаларининг фаолияти йўлга қўйилди. Яна тўртта муассасада касб-ҳунарга ўқитиш марказлари иш бошлади.

ХОРИЖ ТАЖРИБАСИ ҚАНДАЙ?

Украина Республикаси Жиноят-ижроия кодексига асосан, жазони ижро этиш муассасаларида маҳумлар умумий ўрта таълим, касб-ҳунар таълими, шунингдек, масофавий ўрта махсус ва олий таълим олишлари мумкин. Маҳумларга "Психология", "Ҳуқуқшунослик", "Менэжмент", "Ҳисобчи", "Реклама бўйича мутахассис" ва бошқа мутахассисликлар бўйича масофавий ўрта махсус ва олий маълумот олиш имконияти яратилган.

Маҳумлар масофадан таълим олишлари учун алоҳида махсус компьютер синфлари ва бошқа шарт-шароитлар ташкил этилган.

Касб-ҳунарга йўналтириш бўйича ўқитиш йўлга қўйилган бўлиб, ушбу касб-ҳунар таълими ўқиган маҳумларга йўналиши бўйича электр устаси, сувоқчи, ёғоч ўймакорлиги, новвой, тикувчи, сартарош ва бошқа бир қатор касблар бўйича диплом бериш амалиёти йўлга қўйилган.

Ушбу таълимнинг маҳумлар учун афзаллиги шундаки, давлат таълим хужжатида маҳумларнинг жазони ижро этиш муассасасида диплом олганлиги кўрсатилмайди.

Россия Федерациясида ҳам маҳумларга олий таълимни масофадан ўқиш имконияти яратилган. Россия Федерал жазони ижро этиш хизмати қатор олий ўқув юртлири (Россия давлат ижтимоий университети, Твер қишлоқ хўжалиги академияси,

Псков давлат университети ва бошқа) билан ҳамкорлик йўлга қўйган. Уларни ўқитиш бўйича реабилитация дастурлари, жисмоний тарбия ва санъат, хунармандчилик ва бошқа фаолият турлари жазони ижро этиш муассасасида ташкил этилган.

Федерал жазони ижро этиш хизмати бош бошқармаси ГУФСИН (УФСИН) маълумотларига кўра, 2018 йилда 100 дан ортиқ маҳумлар олий таълим муассасаларининг дипломларини олишган. Шунингдек, 2019 йилда олий таълим муассасаларида масофавий таълим олаётган маҳумлар сони 1000 дан ортиқ эканлиги маълум қилинган.

ҲАР ҚАНДАЙ ТАЪЛИМ РЕЦИДИВ ЖИНОЯТНИ 43 ФОИЗГА КАМАЙТИРАДИ

Америка Қўшма Штатларида маҳумларга таълим бериш рецидив жиноятларни камайтириш ва озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлган жазони ўтаётган ҳамда маҳумларни озод этилганидан кейин иқтисодий имкониятларни яхшилашга қаратилган. АҚШда маҳумларни олий таълимга ўқитиш бўйича турли дастурлар амалга оширилди. RAND Corporation томонидан ўтказилган тадқиқотларда ҳар қандай турдаги таълим рецидив жиноятни 43 фоизга камайтириши аниқланган.

АҚШда маҳумларга таълим бериш XIX аср иккинчи ярмидан бошланган бўлиб, 1960 йилда таълим бериш дастурлари мамлакатнинг 9 та жазони ижро этиш муассасасида мавжуд бўлган.

2001 йилда Бард коллежи томонидан маҳумларнинг таълим олишига "Bard Prison Initiative" махсус ўқув дастури ишлаб чиқилди ва дастурни молиялаштириш "Ford Foundation" нодавлат ташкилоти томонидан амалга оширилди. Ушбу дастурга асосан Нью-Йорк штатидаги 6 та жазони ижро этиш муассасасида жазо ўтаётган маҳумлар учун ўрта махсус ва олий маълумот олишлари учун масофавий таълим олиш имконияти яратилди. Ҳозирги кунда "BPI" дастурида "BPI"га аъзо бўлган АҚШнинг 15 та таълим муассасалари иштирок этмоқда.

СТИПЕНДИЯ ОЛАЁТГАН МАҲҲУМ ТАЛАБАЛАР

Германияда маҳумлар учун мактаб, гимназия ва университет таълимни тугатиш имконияти мавжуд. Жумладан, Германиянинг Фрейбург

жазони ижро этиш муассасасида маҳумлар мактабни, гимназияни ҳамда университетда таҳсилни ниҳоясига етказишлари мумкин. Ушбу муассасасидаги маҳумлар Германиянинг "Hagen" университетидида масофавий ҳамда сиртқи таълим оладилар. Эътиборлиси, жазо ўтаётган шахслар муассасасидаги барча ишлардан озод қилиниб, ҳатто ойига 120 евро миқдорда стипендия олиш имкониятига эга.

Беларусь Республикасининг Жиноят-ижроия кодексидида ахлоқ тузатиш муассасаларида маҳумларнинг умумий ўрта ва касб-ҳунар таълими олиши ташкил қилиш ҳамда масофавий шаклда ўрта махсус ва олий маълумот олиш, шунингдек, қўшимча маълумот олиш учун шароитлар яратиш назарда тутилган.

МАҲҲУМЛАР ОЛИЙ ТАЪЛИМ ОЛИШ УЧУН ҲУҚУМАТ КРЕДИТЛАРИДАН ФЙДАЛАНМОҚДА

Хорижий давлатларнинг айрим жазони ижро этиш муассасаларида баъзи таълим турлари тўлов асосида ташкил этилган. Масалан, Данияда бошланғич ва ўрта мактабларда таълим бепул, ўрта-махсус ва олий таълим дарслари тўлов асосида ташкил этилади. Буюк Британия ва Австралияда маҳумлар кенг жамоатчиликка тақдим этиладиган ҳуқуқат кредитларидан фойдаланишлари мумкин. Буюк Британиядаги Education Trust каби хайрия гуруҳлари масофавий ўқишни молиялаштиришга қодир бўлмаган маҳумларга грантлар ажратади.

Маълумотларга кўра, 2014 йилда Англия ва Уэльсда ўтказилган тадқиқотларга асосан 6000 нафардан кўп маҳумларни ўрганиш натижасида таълим курсларида ўқиганларнинг қайта жиноят содир қилиш эҳтимоли 7 фоизга камайгани аниқланган.

Ижобий натижа бериши аниқ бўлган хориж тажрибасини қўллашнинг фойдаси бўлса бўладики, илло зарари йўқ. Шундай экан, бизда ҳам жазони ижро этиш муассасаларида таълимни тақомиллаштириш лозим.

Бундан ташқари, жазони ижро этиш муассасаларида касб-ҳунар таълимида ўқиган маҳумларга йўналиши бўйича диплом олиш амалиётини жорий қилиш ҳам мақсадга мувофиқдир.

Равшан НУРМАТОВ,
Адлия вазирлиги ҳузуридаги
Ҳуқуқий сиёсат тадқиқот институти
масъул ходими

ТОШКЕНТ

ТЎЁНА ОРТИДА ҲАМ ПОРА БОР

СЎНГИ йилларда мамлакатимизда коррупциянинг барча кўринишларига қарши муросасиз кураш кучайди. Президентимиз таъбири билан айтганда, нафс домига илинган кимсаларнинг қинғир қилмишларини фош қилиш учун барча чоралар кўриляпти. Бунинг амалий натижасини ҳар биримиз кўриб, билиб турибмиз. Мисол учун 2018 йил Юнусобод тумани собиқ ҳокими инвесторга жой тақдим қилиш эвазига 400 минг АҚШ доллари талаб қилган

ва бу маблағни пора тарикасида олган вақтида тегишли орган ходимлари томонидан кўлга олинган. Афсуски, ушбу ҳолатдан тегишли сабоқ олмаган Юнусобод тумани ҳокими ўринбосари 20 минг, туман ҳокимлиги уй-жой ширкатлари уюшмаси раиси 35 минг долларни пора тарикасида олаётган пайтда ашвёий далиллар билан тайланди.

Ёки Жиззах шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари вазифасини вақтинча бажарувчи мансабдор шахс Ойбек

Нурматов жорий йилнинг 6 май куни тендерни олиб бериш эвазига тadbиркордан 2 минг АҚШ доллари олаётган вақтда кўлга тушган.

Сир эмас, кўпчилик ҳамюртларимиз онгида барча муаммоларни бир зумда пул билан хал қилиш мумкин, деган тушунча қотиб қолган. Турли тўю томоша ва тантаналарда мансабдорларга аталган тўёна, суюнчи ва совғалар ортида ҳам пора борлиги барчага аён.

Мамлакатимизда коррупцияга қарши курашнинг ижобий самара бериши ҳар бир фуқарода бу иллатга қарши иммунитет ва нафратни шакллантириш ва юксак ҳуқуқий маданиятни оширишни талаб этади. Зеро, ҳар қандай кўринишдаги коррупциявий қилмиш ўз оёғимизга болта уриш билан баробар эканлигини тўлиқ англаганимиздагина, нафс жиловини кўлга олиш мумкин бўлади.

Шу боис, кейинги йилларда адлия органлари томонидан ҳуқуқий маданиятни юксалтириш вазифаси доирасида коррупцияга қарши умумий, махсус, манзилли ҳуқуқий тарғибот тadbирлари ўтказилмоқда.

Адҳам ИСОҚОВ,
Тошкент шаҳар адлия бошқармаси масъул ходими

ФАРФОНА

ТОШЛОҚ туман адлия бўлимига тумандаги “Сувбоши” маҳалласида истиқомат қилувчи Ўқтамжон Ибрагимовдан мурожаат келиб тушди. Унда муаллиф 1997 йилда вафот этган отаси Баротали Ибрагимовнинг ўлим гувоҳномаси бўлмагани боис уй-жой олди-соти шартномасини расмийлаштиришда муаммога дуч келганини билдириб, отасининг ўлганлик фактини белгилашда амалий ёрдам сўраган.

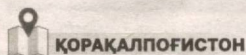
Қамоқда вафот этган фуқаронинг ўлими 24 ЙИЛДАН СЎНГ ҚАЙД ЭТИЛДИ

Мазкур мурожаатни ўрганиш жараёнида аён бўлдики, 1947 йил 18 июлда туғилган Баротали Ибрагимов 1989 йилда суд томонидан 15 йил муддатга озодликдан маҳрум этилган. Аммо сил касалига чалингани боис 1997 йилнинг 18 июлида жазони ижро этиш муассасасида вафот этган. Гарчи, марҳум ўшанда “Тошлоқ” маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудидаги қабристонга дафн этилган бўлса-да, бироқ бу ҳолат ҳеч қарерда, ҳеч қандай ҳужжатда қайд қилинмаган. Хусусан, Тошлоқ туман ҳокимлиги Ободонлаштириш бошқармаси томонидан 2021 йил 19 январда берилган маълумотномада ҳам фуқаро Б.Ибрагимовнинг дафн этилганлиги ҳақидаги маълумотлар кўрсатилмаган. Қолаверса, Давлат хизматлари Агентлиги Фарғона вилоят бошқармаси ФХДЭ архивининг 2021 йил 15 январдаги маълумотномаси ҳам буни тасдиқлаган. Шу боис, 2020 йил 21 январда Тошлоқ туман ФХДЭ бўлими томонидан ўлим ҳақидаги далолатнома ёзувини қайд этишни рад қилиш хулосаси берилган. Фақат “Сувбоши” маҳалла фуқаролар йиғини 2021 йил 19 январдаги далолатномаси билан фуқаро Баротали Ибрагимовнинг 1997 йил 18 июль куни вафот этганини тасдиқлаб берган.

Туман адлия бўлими томонидан Б.Ибрагимовнинг 1997 йил 18 июль куни вафот этгани ҳақидаги ўлим фактини белгилаш юзасидан фуқаролик ишлари бўйича Марғилон туманлараро судига даъво ариза киритилди. Суд томонидан ариза қаноатлантирилиб, марҳумнинг тилга олинган санада ўлганлик фактини белгилаш тўғрисида ҳал қилув қарори қабул қилинди.

Лола БЕКМИРЗАЕВА,
Тошлоқ туман адлия бўлими етакчи маслаҳатчиси

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

СОЛИҚ ҳАҚМИ ёки СУД?

ФУҚАРО Қ.Ш. хонадонининг солиқдан қарздорлиги бўлма-са-да, Амударё туман давлат солиқ инспекцияси томонидан отаси А.Ш.га нисбатан янглиш тарзда суд буйруғи чиқартирилганлигини, бугунги кунда мажбурий ижро бюроси идораси солиқ қарзи ва суд харажатларини тўлашни талаб қилаётганлигини билдириб, ушбу ҳолатга аниқлик киритиб беришни сўраб туман адлия бўлимига мурожаат қилди.

Мурожаатни ўрганиш давомида ҳақиқатан ҳам фуқаролик ишлари бўйича Амударё туман судининг 2020 йил 15 декабрдаги суд буйруғига асосан ундирувчи Амударё туман давлат солиқ инспекцияси фойдасига қарздор А.Ш.дан солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича 1 миллион 90 минг 117 сўм, почта харажатлари учун 11 минг 150 сўм ҳамда давлат фойдасига 223 минг сўм ундириш белгиланган.

Шунингдек, ўрганиш жараёнида мазкур суд буйруғи янглиш тарзда бошқа солиқ тўловчига нисбатан чиқарилгани, туман давлат солиқ инспекцияси томонидан судга тақдим қилинган ҳужжатларда ҳақиқий қарздор А.Ш.нинг ота исми ва унинг

яшаш манзили кўрсатилгани оқибатида суд буйруғи ва ижро варақалари мурожаат муаллифининг отаси номига келиб тушгани аниқланди. Мазкур хатолик тўғрисида хонадонга 1 миллион 324 минг 267 сўм асосиз қарздорлик ва суд харажатлари ҳисобланган.

Адлия бўлими томонидан аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан 2021 йил 23 апрелда тақдимнома киритилди. Тақдимнома асосида фуқаролик ишлари бўйича Амударё туман судининг 2020 йил 15 декабрдаги суд буйруғи ҳамда Қ.Ш. хонадонига ҳисобланган асосиз қарздорлик бекор қилинди.

Мўминжон МАТЮСУПОВ,
Амударё туман адлия бўлими бошлиғи

СИРДАРЁ

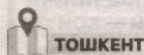
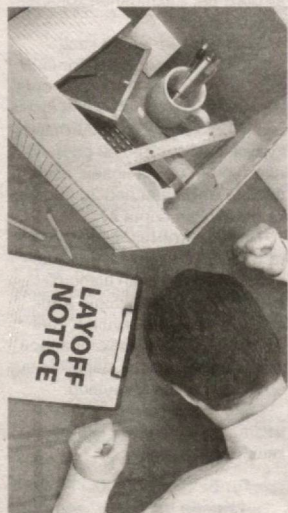
ИЖТИМОЙ ҳимояга муҳтож ҳамда ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда адлия бўлимларининг ҳам алоҳида ҳиссаси бор.

МУАММО МУАММОЛИГИЧА ҚОЛМАДИ

Сардоба туманидаги “Бирлашган” маҳалласи, Дилхуш кўчасида истиқомат қилувчи фуқаро У.Тонгатовнинг анчадан буён чўзилиб келаётган муаммоси ҳам адлия ёрдами билан ижобий ечим топди. Отахон туман адлия бўлимига мурожаат қилиб, биринчи гуруҳ ногирони бўлган фарзанди Ф.Тонгатовга ногиронлик аравачаси олишда амалий ёрдам беришни сўраган.

Мазкур мурожаат туман адлия бўлими ходимлари томонидан қонун доирасида ўрганилиб, фуқаронинг талаби қондирилди. Туман тиббий ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими билан ҳамкорликда фуқаро Ф.Тонгатовга ногиронлик аравачаси топширилди.

Илҳом ЮНУСОВ,
Сардоба туман адлия бўлими бошлиғи

ТОШКЕНТ

БОЛА ПАРВАРИШИДАГИ ХОДИМЛАР ИШИДАН АЙРИЛДИ

ТОШКЕНТ шаҳар адлия бошқармаси фуқаролар Д.С. ва Д.Т.нинг Яққасарой туман Санитария-эпидемиологик ошойишталик маркази томонидан ишдан бўшатирилганлигидан норози бўлиб, Адлия вазирлигининг “Ишонч телефони”га қилган мурожаатини ўрганди.

Аниқланишича, фуқаролар Д.С. 2009 йил 25 августда Марказнинг эпидемиология бўлими эпидемиолог врач ёрдамчиси лавозимига Д.Т. эса 2004 йил 25 августда Марказнинг Паразитология бўлими лаборант лавозимига ишга қабул қилинган ва тегишли меҳнат шартномаси

расмийлаштирилган.

Марказнинг тегишли буйруқларига асосан ушбу фуқаролар бугунги кунда бола парвариллаш таътилади.

Президентимизнинг 2020 йил 25 июлдаги Фармонининг 14-бандига кўра, санитария-эпидемиология хизмати ташкил этилаётганли-

ги муносабати билан янги тузилма эски ташкилотнинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва шартномалари бўйича ҳуқуқий вориси ҳисобланиши белгиланган.

Фуқаролар Д.С. ва Д.Т.ларнинг яшаш манзилига иш бевураччи томонидан меҳнат шартномаси бекор қилиниши ҳақида огохлантириш хати юборилган ва Марказнинг тегишли буйруғига асосан улар билан тузилган меҳнат шартномаси Меҳнат кодекси 100-моддаси иккинчи қисми 1-бандига асосан бекор қилинган. Бироқ улар буйруқ билан таништирилмаган ва уларга буйруқ нусхаси берилмаган.

Меҳнат кодексининг 237-моддасига кўра, ҳомиладор аёллар ва уч ёшга тўлмаган боласи бор аёллар билан тузилган меҳнат шартномасини иш бевураччининг ташаббуси билан бекор қилишга

йўл қўйилмайди, корхонанинг бутунлай тугатилиш ҳоллари бундан мустасно, бундай ҳолларда меҳнат шартномаси уларни, албатта, ишга жойлаштириш шarti билан бекор қилинади.

Шунга кўра, фуқаролар Д.С. ва Д.Т.ларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш мақсадида иш бевураччининг тегишли буйруқларини бекор қилиш ва уларни аввалги лавозимига тиклаш ҳамда етказилган маънавий зарар суммасини ундириш юзасидан фуқаролик ишлари бўйича Яққасарой туманлараро судига даъво аризаси киритилди ва суднинг ҳал қилув қарорига асосан, фуқаролар аввалги лавозимига тикланди.

Мавлуда БОБОРАИМОВА,
Тошкент шаҳар адлия бошқармаси масъул ходими

Давоми. Бошланиши 1-бетда

ҚОНУНЛАРНИНГ ҚЎЛИ “КАЛТА”МИ ҒИКИ..?

Тўғри, қонунларимизда энг ноёб жониворларга, “Қизил китоб”га киритилган мавжудотларга зиён етказганларга жазо бор. Аммо бу жазолар жазо эмас... шунчаки кўзбўямачиликдек. Чунки мингта тирик дароҳтни кесиб, қонунга чап бериб, бир тийин тўламайдиган “кучли”лар бор бизда, битта қуриган дароҳтни кесиб миллион-миллион жарима тўлайдиган “кучсиз”лар ҳам фақат бизда бор.

Бу қонунлар солган жарималар ҳам ўша жониворнинг бир тола сочига, патига арзимади. Шу боисдан ҳам, жарималар устидан қулиб, яшаётган, қайта ва қайта жиноят содир этаётган табиат қушандалари табиатни яқсон қилиш, ноёб жониворларни нобуд қилишда давом этмоқда. Қонунлар эса кўпроқ ҳаётда эмас, қоғозларда ўз аксини топган:

Ов қилиш ва балиқ овлash қондаларини, шунингдек, ҳайвонот дунёсидан фойдаланишнинг бошқа турларини амалга ошириш қондаларини бузиш фуқароларга — 1 миллион 115 минг сўмдан 2 миллион 230 минг сўмгача; мансабдор шахсларга эса — 2 миллион 230 минг сўмдан 3 миллион 345 минг сўмгача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Шунингдек, қонунчиликда ушбу ҳуқуқбузарликни маъмурий жазо қўллангандан кейин такрор содир этганлик учун ҳам жавобгарлик белгиланган.

Бундан ташқари, тегишли рухсати бўлмағи туриб ёки тақиқланган жойларда ва муддатларда, тақиқланган қуроллар ёки воситалар билан ов қилиш ёки балиқ овлash: ҳуқуқбузарлик қуроли ва ашёлари мусодара қилиниб, фуқароларга 3 миллион 345 минг сўмдан 4 миллион 460 минг сўмгача, мансабдор шахсларга эса — 4 миллион 460 минг сўмдан 5 миллион 575 минг сўмгача миқдорда жарима солишга ёхуд ҳуқуқбузарлик қуроли ва ашёлари мусодара қилиниб, 3 йилгача муддатга ов қилиш ҳуқуқидан маҳрум этишга сабаб бўлади.

Қонунларимизнинг амалдаги ижросига келсак, биринчи эътирозимиз — мансабдорлар учун бу пуллар пул эмас. Иккинчи алам қиладиган томони — қонун қимларга хизмат қилаётган ўзи?

Ўзбекистонда “Қизил китоб”га киритилган ҳайвонларни отиш тақиқланади. Бу ҳозирча қуруқ гап...

“ekolog.uz” сайти муҳаррири Наргис Қосимова ўз саҳифасида Ўзбекистонда “Қизил китоб”га киритилган ҳайвонлар ва қушларни, Қашқадарё ва Наманган вилоятларида кўнғир айиқларни, Андижон вилоятида оқ турнани, Бухоро ва Қорақалпоғистонда жайронларни, Тошкентда оққушларни, эчкимар ва мамлакатнинг бошқа минтақаларида учровчи судралиб юривчиларни ўлдириш ҳолатлари ортиб бораётганини тўғрисида қуйиниб гапирди:

— Ўтган йилнинг сентябрь ойида Instagram ижтимоий тармоғида Тошкент шаҳридаги тўй маросимидан олинган видеолар пайдо бўлди, у ерда “Қизил китоб”га киритилган иккита оққуш бир-бирига боғлаб қўйилган ҳолда ҳовузда сузаётгани газвирланган эди.

Тўйга тақдир этилганлар сувга истемол қилиш мумкин бўлган ва бўлмаган ҳар турли нарсаларни ташлаганиги сабабли, оққушлардан бири тўйнинг эртасига нобуд бўлган.

Энг даҳшатлиси шундаки, бундай иллатлар урфга айланиб бормоқда. Instagram ижтимоий

тармоғида бир актёрнинг “Қизил китоб”га киритилган лочинни ўз машинасига боғлаб қўйганини кўз-кўз қилган сурати оммани янада газвирлатирди.

2019 йил декабрь ойида Ўзбекистонда Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳайвонлар, қушлар ва ўсимликларни ўз ичига олган “Ўзбекистон Қизил китоби”нинг янгиланган наشريни тақдим этди. Китобнинг янги наشري 2-жидига қушларнинг 52 хили, судралиб юривчиларнинг 21 тури, балиқларнинг 17 тури, 3 хил чувалчанг, 14 хил моллооска, бўғимёқилларнинг 66 тури киритилган.

Гоҳида йўқолиб бораётган ҳайвон, қуш ва ўсимликларни келгуси авлод учун сақлаб қолиш мақсадида тайёрланган “Қизил китоб” Ўзбекистонга керакми ўзи, деган ҳақли савол туғилади.

Йўқолиб бораётган турларни фойда кўриш, қимларнинг қўнғилхушлиги учун беғуноҳ, ҳимоясиз жонотларни ўлдиришдан тап тортмайдиган бўлсак, бундай хўжақўрсинга тузилган рўйхатнинг, “Қизил китоб”нинг нима кераги бор?

“БАЛИҚ БОШИДАН...” ДЕГАНИ ШУ-ДА!

Россиялик овчи Евгений Широковга Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг раиси имзоси билан “Қизил китоб”га киритилган 2 та кўнғир айиқни отишга рухсат берилиши эса ҳаммасидан ошиб тушди. Бу “Балиқ бошидан...” деган мақоланинг яна бир исботими?

Қизик, табиатни, атроф-муҳитни муҳофаза қилишга, асрашга масъул идора раҳбарининг ўзи бундай қонунбузилишга рухсат бергани ақлга сиғмайди. Наҳотки, бу амалдорнинг броконьерлар билан тили бир бўлса? Ўша айиқ отган Россия фуқаросининг юртига бир бориб, бирорта дайди нтга тош отиб кўринг-чи, ёки қўчаларидаги ёввойи қушларга озор бериб кўринг-чи, албатта, ўша жойдаги маҳаллий аҳолининг қаҳру газабига учрайсиз. Қушлар тўдасини отишга-ку, йўл бўлсин, ҳатто уларни хурқитиб юборганингиз учун ҳам сизни судга беришларини биласизми? Биз эса бу қимсаларга ўз ҳудудимизда табиатимизга, ҳайвонот ва наботот оламимизга босқинчилик қилишга рухсат бериб, томошабин бўлиб ўтирибмиз.

Ўзимизни яхши кўрсатиш, қимларгадир ёкиш учун бугун ноёб жонотларни отишга, ўлдиришга рухсат берсак, бундай табиат душманлари эртага қимларнинг қўнғилхушлиги, завқланиши учун инсонни ҳам қурбон қилишдан тоймаслигини наҳотки англаш қийин бўлса?! Она табиатимизга зиён етказаятган, ноёб мавжудотларга қирон келтираётганлар қим бўлишдан қатъи назар, оқсаяқ бўладилми, оллегарх бўладими, бошқа бир давлат подшоҳининг валлахд шахзодаси бўладими, барбири броконьер хисобланади. Броконьерларга эса марҳамат ё шафқат кўрсатиш эмас, жазолаш керак! Буни унутиш ортидаги бахтсизликлар бошимизга бало бўлишини унутмайлик.

БРОКОНЬЕРЛИК НИМА, БОСҚИНЧИЛИК-МИ?

Броконьерлик (француз тилида brasseur — ит билан ов қилувчи) — ов, балиқчилик қондаларини ва ҳайвонот оламини муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунчиликнинг бошқа талабларини бузган ҳолда,

ТАБИАТГА ҲАМ АДОЛАТ КЕРАК!

ёввойи ҳайвонларни овлash ва қириш дегани. Ўзбекистонда Жиноят кодексининг 202-моддасига биноан, овчилик, балиқчилик ёки ҳайвонот дунёсининг бошқа турларини ушлаш қондаларини бузиш, ноёб ҳайвонларни тутишининг белгиланган тартиби ёки шартларини, шунингдек, махсус қўриқланадиган табиий ҳудудлардаги ҳайвонот оламини фойдаланиш тартибини бузиш анча миқдорда зарар етказишига сабаб бўлса энг кам ойлик иш ҳақининг 50 бараваригача миқдорда жарима ёки 2 йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд 6 ойгача қамоқ билан жазоланади. Ўша қимиллар ҳайвонлар, паррандалар, балиқ, ҳайвонот дунёсининг “Қизил китоб”га киритилган бошқа турларини нобуд қилиш билан, кўп миқдорда зарар етказган ҳолда,

бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилган бўлса, энг кам ойлик иш ҳақининг 50 бараваридан 75 бараваригача миқдорда жарима ёки 2 йилдан 3 йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд мол-мулк мусодара қилиниб ёки мусодара қилинмай 3 йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади. Ўша қимиллар, ҳавфли рецидивист томонидан шахсининг ўз хизмат мавқеидан фойдаланиб, ер, сув ёки ҳавода ишлатиладиган механик-защиялаштирилган воситалардан фойдаланиб, портлаш қурилмалари, заҳарли қимвий моддалар ёки бошқа ялли қириб юборадиган ёки нобуд қиладиган усулларни қўлдан ҳолда, уюшган гуруҳ томонидан, жузда кўп миқдорда зарар етказган ҳолда содир этилган

бўлса, энг кам ойлик иш ҳақининг 75 бараваридан 100 бараваригача миқдорда жарима ёки мол-мулк мусодара қилиниб ёки мусодара қилинмай 3 йилдан 5 йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

ЖАЙРОНГА ЎҚ УЗГАН ҚЎЛЛАРГА ҚИШАН СОЛИНДИ

Яқинда Қорақалпоғистонда броконьерлар томонидан “Қизил китоб”га киритилган 11 та жайрон отиб ўлдирилгани ҳақидаги хабар тарқалди. Ҳайвонот оламига 135 миллион сўм зарар етказган бешафқат қонунбузарлар қўлга олинди, уларга жиноят иши очилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси ходимлари ҳамда “Жанубий Устюрт” миллий табиат боғи инспекторлари томонидан ўтказилган рейд давомида қўлга олинган табиат қушандаларининг қимлиги аниқланди. Қўнғирот туманидаги “Жаслик” маҳалласида истикомат қилувчи фуқароларга нисбатан жиноят иши очилди. Аммо инсонийлик қиёфасини йўқотган бу бешафқат қимсаларнинг қўлга бутун солинган қишан, эртага инсонпарварликка алмаштирилиб, яна ўз қора қимилларини давом эттиришларига имконият яратиб берилмаслигини истардик.

Афсуски... жониворларнинг, дароҳларнинг тили йўқ... Уларни нобуд қилганларга қонунларда кўрсатилган жазоларнинг ижроси ҳам нимагадир у қалар самара бермайтти. Жарималар билан уларнинг ўрнини қоплаб ҳам, тўлдириб ҳам бўлмайди.

Энг ёмони — экологик маданият йўқ жойда инсон ваҳшийлашади, меҳр-шафқат деган олижаноб туйғулар унутилади. Бундай вақтда қонун ва виждон тарозуси тош босмай қолади... Мувозанатнинг бузилиши эса борлиқни табиатдаги қучли тўфонлар гирдобига ташлади. Бу гирдобдан омон чиқиш эса...

Маруза ХОСИЛОВА,
“Инсон ва қонун” муҳбири

ҲАЛИ тонг отиб ҳам улгургани йўқ эди. Кутилмаганда қўл телефоним жиринглаб қолди. Қарасам, бош муҳарриримиз экан.

— Ассалому алайкум! Ака, соғ-омонмисиз, оилангиз тинчми? Бугун соат тўққизда Иштихон туманининг Митан қишлоғида инвестиция дастури доирасида қурилган янги боғча очилишига бағишланган тадбир ўтказилар экан. Республика ва маҳаллий газеталар, радио ҳамда телевидение муҳбирлари ҳам иштирок этади, дейишди. Сиз ҳам унда қатнашиб, мақола тайёрласангиз. Яъни, олис қишлоқларда ҳам пойтахтдагидек ҳашаматли, замонавий, одамларни лол қолдириб, болажонларни қувонтирадиган масканлар қурилаётганини очиб беринг. Газетамизнинг галдаги сонига берамиз, — дея топшириқ берди.

МАҚТАНГАННИНГ тўйига бор, дейдилар Бордик, кўрдик, қойил қолдик

керак, деб иккилангандим. Аммо Президентимиз Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан мактабга таълим тизимида кечган ва кечаётган кенг қўламли ислохотлар менга қанот бағишлади, зиммадаги масъулиятимни оширди.

Бўлим мудирининг таъкидлашича, биргина Митан қўрғонидаги ана шу 9-мактабга таълим ташкилоти давлатимиз раҳбарининг эзгу ташаббуслари жойларда нақадар кенг қўлоқ ёзаётганини аңглади.

— Янги боғчанинг нафақат ташқи кўриниш жиҳатидан, балки таълим-тарбия ишларини амалга ошириш борасида ҳам мақтанадиган томонлари талайгина, — дея сўзини давом эттирди Г.Саидмуродова. — Унинг эски биноси худди эгаси кўчиб кетган хароба уйга ўхшарди. Хоналарда эшик-дераза йўқлиги учун оқ бўз тортиб қўйилганди. Бошқа шароитлар ҳақида гапирмасам ҳам бўлади. Мана, қилса бўлар экан-ку. Бу муассаса бутун мамлакатга мақтанса арзийдиган боғча бўлди. Мақтаншига арзийдиган яна бир жиҳат — бугун Самарқанд давлат университети билан болаларга адабиёт, рус тили, математика, инглиз тили ва бошқа фанлардан машғулот ўтиш юзасидан шартнома имзоладик. Ахир, ёшлиқда олинган билим тошга ўйилган нақш каби мустаҳкам бўлади-да.

Сўхбатимиз асосида Гулчехра хон Юртбошимизнинг ўтган ҳафтада Сурхондарё вилоятига амалга оширган ташрифи хусусида ҳам тўхталди.

— Ташриф чоғида давлатимиз раҳбари мактабга таълим тизимини янада тараққий эттириш борасидаги фикрларни билдириб, мутасаддиларга аниқ ва жиддий топшириқларни берди. Биз эса бунинг янги-янги ижобий ўзгаришларга туртки бўлишини ҳис қилдик. Негаки, Юртбошимиз мазкур йўналишда амалга оширилаётган ишлардан мақсад, ҳар бир онанинг фарзанди фақат боғча боришини таъминлаш эканлиги, шунда боланинг соғлиғи ҳам жойида, билими ҳам яхши бўлишини таъкидлади. Қолаверса, боғча очадиган тадбиркорлар давлат томонидан янада қўллаб-қувватланишини ҳам маълум

қилди Шавкат Миромонович.

Кейинги мусоҳабамиз янги боғча мудираси Хуршида Сафарова билан кечди.

— Бундан бир йил олдин бу боғчага 70 нафар бола қатнаган бўлса, бугун уларнинг сони 210 нафардан ошди. Айни пайтда муассасамизда болаларнинг билим олиши, уларда бирор бир касбга ҳавас уйғотишга, инглиз ва рус тилларини ҳозирданоқ ўргатишга, соғлом овқатлантиришга алоҳида эътибор қаратганмиз. Масалан, “Баҳор-файзли маскани” таъминотчи корхонаси бизга доимо сифатли маҳсулотлар етказиб беради. Бундан биз ҳам, отаналар ҳам мамнун, — дейди Х.Сафарова. — Ҳозир боғчамизда 40 нафар ходим ишлайди. Уларнинг аксарияти олий маълумотли. Рус ва инглиз тили муаллималари эса шартнома асосида меҳнат қилишади. Болажонларимизнинг китоб ўқишга, шеърятга, адабиётга бўлган иштиқини айтмайсизми? Масалан, 4 ёшли қизалгимиз Сўғдийна Шокирова Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов сингари шоирларнинг ўнлаб шеърларини ёддан билади.

Чиндан ҳам бола ёшлигиданоқ китобга ошно бўлса, ундан асло ёмонлик чиқмайди.

— Менинг икки неварам шу боғчага қатнайдди. Балки сизларга ёлгондир, лекин улар шанба ва яқшанба куни ҳам “Боғчага бораман”, дея хархаша қилишади. Боғчамизга кўшни қишлоқдаги отаналарнинг ҳам ҳаваси юқорилиги, балки шундандир. Ҳозир аксарияти болаларини бизга олиб келишмоқда, — дейди муассасанинг кузатув кенгаши раиси Қомол ака Эржигитов. — Улар билан “Нима қишлоқларингда боғча йўқи”, деб ҳазиллашаман. Бунга жавобан “Боғчамиз бор, лекин сизлардагидек эмас-да. Боғчаларингни болалар қўлиб катталар ҳам макташади”, дейишади.

Албатта, янги 9-мактабга таълим ташкилоти ҳадемай таянч мактабга таълим муассасасига айланса ҳам ажаб эмас.

Азим ҚОДИРОВ,
“Инсон ва қонун” муҳбири

Яқинда, бир аёл идорамизга қилиб келди. Айтишича, бир фарзанди 16, иккинчиси эса 10 ёш экан. Уларга ҳалигача туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома олинмаган. Оқибатда, болалар айрим ҳуқуқларидан фойдалана олмай келган. Масалан, ўз вақтида тиббий ёрдам кўрсатилмаслиги, мактабга таълим муассасасига ва умумий таълим мактабларига жалб этилмасдан қолган ҳолатлари ҳам мавжуд. Шунингдек, гувоҳномасиз паспорт олиш ҳам мумкин эмас. Бу эса, ўз навбатида, бола жамиятда ўз ўрнини топишида қийинчилик туғдиради.

ТУҒИЛГАНЛИК ҲАҚИДАГИ ГУВОҲНОМА ОЛИНМАСА НИМА БЎЛАДИ?

Хўш, фуқароларимиз нима сабабдан фарзандларига туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома олишни йиллар давомида пайсалга солишади? Бу шунчалик қийин жараёнми?

Аслида бунинг ҳеч қандай мураккаблиги йўқ. Туғилганлик ҳақидаги ариза болан бола туғилган кундан бошлаб бир ой мuddат ичида ФХДЁ бўлимига муурожаат қилиш мумкин. Агар бола республика худудидан ташқарида туғилган бўлса, уни руйхатга қўйиш Ўзбекистоннинг ўша мамлакатдаги консуллик муассасалари томонидан амалга оширилади. Бола туғилганлиги ҳақидаги ариза ота-онанинг ёки улардан бири, алоҳида ҳолларда эса қариндошлари, қўшилари, тиббиёт муассасалари маъмурияти, ички ишлар ёки васийлик ва ҳомийлик органлари томонидан берилиши мумкин. Туғилганликни қайд этиш учун тиббиёт муассасасининг бола туғилганлиги тўғрисидаги тиббий маълумотномаси, ота-онанинг паспорти ёки уларнинг ўрнини босувчи ҳужжатлар, никоҳ тузилганлиги тўғрисидаги гербли гувоҳнома ёки оталикни белгилаш ҳақидаги ариза ёхуд никоҳда бўлмаган онанинг аризаси тақдим этилади. Боланинг туғилганлигини қайд этишда унга фамилияси ота-онанинг келишувига кўра, ота ёки онанинг фамилияси, болаболаридан бирининг ёхуд отанинг исми бўйича берилади.

Гулноза ПАРДАЕВА,
Янгийўл шаҳар ФХДЁ бўлими
мудираси

ЭЪЛОН

Учтепа туманида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариуслар Гулямов Алишер Маратович ва Гулямова Феруза Эркиноваларга тегишли бўлган гербли бланкалар ҳамда гербли муҳр ва штамп йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Инсон ва қонун

МУАССИСА:
ЎЗБЕКISTON РЕСПУБЛИКАСИ
АДЛИА ВАСИРИГИ

“Адолат” миллий ҳуқуқий
ахборот маркази нашри
info@adolatmarkazi.uz

2007 йил 3 январда
Ўзбекистон
Матбуот ва ахборот
агентлигида
0081-рақам билан
руйхатга олинган

Бош
муҳаррир

Қўчқор
НОРҚОБИЛ

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ:

Тошқупов Акбар Жўрабоевич
Рабиев Шерзод Миржалилович
Тожиев Фуқрат Шомуродович
Искандаров Ёрбек Нурбекович
Эргашева Дилфуза Рустамовна

Тахририятга келган
кўчмаълар тақриз
қилинмайди ва муаллифга
қайтарилмайди.

Навбатчи
Ёрбек Искандаров
Саҳифаловчи-
дизайнер
Жасур Тожибоев

Нашр индекси: 137

“ИНСОН ВА ҚОНУН” газетаси тахририяти компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. А-3 бичимда, 2 босма табақ ҳажмида, офсет усулида “Ўзбекистон” нашриёт-матбаа ижодий уюмида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.

Тиражи — 4090
Буюртма — V-4705

Топшириш вақти — 19:00
Топширилди — 20:00

МАНЗИЛИМИЗ:

100 115, Тошкент ш.

Чилонзор кўчаси-29.

Факс: (0371) 277-02-97

Обуна бўлими: 277-02-57

Баҳоси келишилган нарҳда

1 2 3 4 5

